

реального. Потрібно приділяти якомога більше уваги дітям та підтримувати їх на кожному етапі життя, і тоді вони обов'язково виростуть здоровими та щасливими, а будь-яка небезпека пройде повз них.

Література:

1. Sigman A. The spoilt generation: why restoring authority will make our children and society happier / A. Sigman. – London: Piatkus, 2009. – 196 p.
2. Глущенко С. Д. Соціально-психологічні особливості Інтернет-адиктивної поведінки особистості / С. Д. Глущенко // Молодь: освіта, наука, духовність: тези доповідей. – Частина I. – К.: Університет «Україна», 2008. – 547 с.
3. Данько Ю. А. Соціальні мережі як форма сучасної комунікації: плюси і мінуси / Ю. А. Данько // Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки. – 2012. – С.179-184
4. Литовченко І. В. Діти в Інтернеті: як навчити безпеці у віртуальному світі / І. В. Литовченко [посібник для батьків]. – К: Видавництво ТОВ «Видавничий будинок «Аванпост-Прим», 2010. – 48 с.

УДК 373.3.011.3-052:311.54.159.9

*Барчі Беата Василівна,
Руснак Оксана Іванівна
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна*

ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ СТАРШОКЛАСНИКІВ ДО ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ

Соціально-економічні зміни в країні, перехід командно-адміністративної системи до ринкової настільки якісно змінюють всі параметри у соціальному житті українського суспільства, що ефективна соціалізація, соціально-професійна адаптація випускника школи можлива тільки на основі цілеспрямованої підготовки до життєдіяльності.

Новітні досягнення психолого-педагогічної науки потребують перегляду та переосмислення підходів до вирішення проблеми професійного самовизначення школярів, зокрема – пошуку психологічних умов підготовки старшокласників до професійного самовизначення. Певні підходи до розв'язання проблеми активізації профорієнтаційної роботи розглянуто в роботах Г. Левченка, І. Михайлова, М. Пряжнікова, В. Синявського [3].

Професійне самовизначення - це складний динамічний процес орієнтації особистості у професійно-трудоному середовищі, розвитку та самореалізації духовних і фізичних можливостей, формування адекватних професійних намірів і планів, реалістичного образу себе, як професіонала.

Психологічні особливості процесу професійного становлення передбачають включення індивіда в нове соціальне середовище зі своїми нормами спілкування, поведінки, цінностями тощо. Міжособистісні відносини, що складаються в професійному колективі, багато в чому визначають хід

професійної адаптації людини, формування її соціального статусу. Професійна самосвідомість є відображенням об'єктивних та суб'єктивних моментів процесу становлення професіонала, таких як система підготовки спеціаліста, її якість і ефективність, інтенсивність настанови на професійну діяльність, ступінь включення учня до навчального процесу, успішність практичної діяльності та ін. [2].

Дослідники розглядають професійне самовизначення в двох значеннях. З одного боку, це діяльність самого індивіда, який вибирає професію (оптанта), спрямована на професійне самопізнання, пошук шляхів професійного розвитку і вдосконалення (М.С. Ковалевич); процес формування особистістю своїх відносин до професійно-трудового середовища і способ самореалізації в ній (С.Н. Чистякова); процес самостійного вибору професії, здійснюваний особистістю на основі аналізу своїх даних і відповідності їх вимогам професії (А. М. Кухарчук) [1].

Вибір професії – це не одномоментовий акт, а процес, що складається з ряду етапів, тривалість яких залежить від зовнішніх соціально-психологічних умов і індивідуальних особливостей суб'єкта вибору професії.

Особистісне самовизначення як психологічне явище виникає на межі старшого підліткового і раннього юнацького віку, потреба в якому, являє собою потребу у формуванні системи, у якій сконцентровані уявлення молодшої людини як про себе (Я-концепція), так і про оточуючу дійсність. Я-концепція є одним з факторів професійного самовизначення старшокласника. Важливим є створення психологічних умов підготовки старшокласників до професійного самовизначення.

Професійне самовизначення старшокласника – це відносно самостійний етап соціалізації, сутність якого полягає у формуванні в індивіда усвідомлення мети і сенсу життя, готовності до самостійної життєдіяльності на основі співвіднесення своїх бажань, наявних якостей, можливостей і вимог, поставлених до нього з боку оточуючих і суспільства; інтегральна властивість особистості, що сприяє усвідомленому і самостійному здійсненню стратегії вибору і виражається в моральній, психофізичній і практичній готовності до формування і реалізації професійного наміру і прагнення; одна з форм активності особистості, за якої вона виступає суб'єктом власної життєдіяльності; частина життєвого шляху людини, важлива ланка у безперервному ланцюгу актів її самореалізації та самоактуалізації; важлива характеристика соціально-психологічної зрілості особистості.

Психологічними умовами підготовки старшокласників до свідомого професійного самовизначення є: розроблення системи вивчення професійних інтересів, здібностей, мотивів учнів; системне дослідження можливостей професійного самовизначення, навчання та працевлаштування учнів на основі аналізу особливостей їх прояву; здійснення консультативної та просвітницької роботи з батьками щодо відомостей про різні професії і види діяльності, характер різноманітних професій у відповідності з особливостями і можливостями їхніх дітей; організація психокорекційної роботи, спрямованої на формування адекватної самооцінки і рівня домагань учнів.

Література:

1. Зеер Э. Ф. Психология профессий : учеб. пособ. для студ. вузов / Э. Ф. Зеер. – 2-е изд., перераб., доп. – М. : Академ. проект ; Екатеринбург : Деловая кн., 2003. – 336 с.
2. Панченко В. Проблема професійного самовизначення учнівської молоді у працях Г. Костюка / В. Панченко // Педагогіка і психологія професійної освіти. - 2000. - № 2. - С. 236-244.
3. Пряжникова Е.Ю. Профорієнтація: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Е.Ю.Пряжникова, Н.С.Пряжников. – 3-е изд. – М.: Издательский центр «Академия», 2007. – 496 с.

УДК 37.015.312:159.92

*Барчі Беата Василівна
Юхта Юліанна Василівна
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ХАРАКТЕРУ ОСОБИСТОСТІ

Характер розвивається і формується протягом усього індивідуального життєвого шляху людини під впливом різних умов. Особливий вплив на розвиток рис характеру роблять процес виховання і активна діяльність людини, праця і робота, соціум і міжособистісні контакти, особистісна спрямованість та позиція. Але до такого висновку вчені прийшли не відразу, адже досить тривалий час вважалося, що на розвиток характеру людини впливає лише його вроджені особливості.

Спроби побудови типології характерів неодноразово робилися протягом всієї історії психології. Однією з найбільш відомих і ранніх з них з'явилася та, яка ще на початку 20 століття була запропонована німецьким психіатром і психологом Е. Кречмер, а також нашим співвітчизником В.М. Бехтерева. Пізніше аналогічну спробу зробили психологи П.Б. Ганнушкіна, М. Фрамер, О.В. Кербіков, У. Шелдон, ще пізніше - Е. Фромм, К. Леонград, Г.К. Ушаков, А.Є. Личко і інші вчені [1]. Усі типології людських характерів виходили з ряду ідей. Основні з них: характер людини формується досить рано в онтогенезі і протягом решти його життя проявляє себе як більш-менш стійкий; ті сполучення особистісних рис, які входять в характер людини, не є випадковими. Вони утворюють чітко помітні, що дозволяють виявляти і будувати типологію характерів; велика частина людей відповідно до цієї типологією може бути розділена на групи.

Характер не є застиглим утворенням, він формується на всьому життєвому шляху людини. Характерними можна вважати не всі особливості людини, а тільки істотні і стійкі. Вирішальним для розуміння характеру є взаємини між суспільно і особистісно-значимими для людини цінностями. У кожному суспільстві існують свої найважливіші й істотні задачі. Саме на них

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>